Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U000682

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-03-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького наказ №31/01-05

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чубченко Єлизавета Артемівна
2. Yelyzaveta A. Chubchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2415-7956

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 101

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: природничі науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Екологія

Дата захисту: 14-05-2026

Спеціальність за освітою: Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12454

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.35, 34.35.15, 34.35.25, 34.35.33

Тема дисертації:

1. Фітоіндикація евтрофікації водоймищ природного заповідника Дніпровсько-Орільський
2. Phytoindication of eutrophication in reservoirs of the Dnipro-Orilsky Nature Reserve

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена оцінці трофічного стану водойм природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» на основі ме-тоду фітоіндикації. Встановлено залеж-ність розподілу угруповань макрофітів заплавних екосистем заповідника від умов середовища. Дослідження виконано в 2022–2025 рр. у руслі наукової програ-ми відповідно до теми науково–дослідної роботи кафедри ботаніки, екології та са-дово-паркового господарства МДПУ ім. Богдана Хмельницького як частина НДР: «Біологічне різноманіття як фактор стій-кості екосистем Приазовського регіону в умовах глобальних змін клімату та ан-тропогенного впливу». Мета роботи: визначення рівня евтрофі-кації водойм природного заповідника Дніпровсько-Орільський на основі фітоі-ндикації екосистем. Для досягнення мети виконано такі за-вдання: – проаналізовано видовий склад макрофі-тів водойм; – визначено індикаторні види різних рів-нів трофності; – відокремлено просторову складову ва-ріації макрофітних угруповань; – оцінено ступінь евтрофікації водойм;

– встановлено просторові відмінності та закономірності розподілу рослинності. Об’єктом дослідження є специфіка роз-поділу угруповань вищих водних рослин у водоймах природного заповідника Дніпровсько-Орільський. Предметом вивчення є залежність евтро-фікаційних процесів від екологічних вла-стивостей фітоценозу. Наукова новизна полягає у встановленні особливостей екологічних режимів за-плавних екосистем на основі фітоіндика-ції та характеристиці угруповань макро-фітів. Розроблено індикаторні підходи до оцінки трофічного стану водойм. Удо-сконалено дані про видове та таксономіч-не різноманіття, уточнено екоморфічні характеристики видів. Подальшого роз-витку набула концепція екоморфічної ор-ганізації екосистем Л.О. Бельгарда. Одержані результати можуть бути засто-совані для розробки ефективних заходів охорони біорізноманіття в межах запо-відника. Знання взаємозв’язку між вод-ним середовищем та рослинними угрупо-ваннями можуть бути застосовані для моніторингу функціонування екосистеми заплави. Результати роботи можуть бути використані для розробки заходів погли-бленого довготривалого моніторингу бі-орізноманіття. Основні теоретичні положення й матеріа-ли дисертації застосовуються при викла-данні дисциплін: «Екологічна біоіндика-ція», «Моніторинг довкілля», «Заповідна справа», «Оцінка стану екосистем та їх компонентів». Одержані матеріали дисер-таційної роботи використовувались у складанні Літопису природи природного заповідника «Дніпровсько-Орільський». Авторка дисертації безпосередньо плану-вала дослідження, провела аналіз сучас-ної наукової літератури, брала участь у зборі польових експериментальних мате-ріалів їх опрацюванні, складала схеми, виконала аналіз та обробку отриманих наукових результатів, брала участь в ап-робації результатів та підготовці матеріа-лів до друку в наукових виданнях. Кон-цептуальні рішення та обґрунтування но-вого напряму досліджень, які знайшли своє відображення у висновках, науковій новизні та практичних рекомендаціях, є науковим результатом авторки дисерта-ції. Основні положення дисертаційної роботи та результати досліджень доповідались і обговорювалися на засіданнях кафедри садово-паркового господарства; науково-практичних конференціях Мелітопольсь-кого державного педагогічного універси-тету імені Богдана Хмельницького (Запо-ріжжя, 2022–2026 рр.); на XII Міжнарод-ній науковій конференції присвяченій 105-річчю ДНУ, м. Дніпро, 18–19 листо-пада 2023р.; З’їзді Гідроекологічного то-вариства України. “Перспективи гідрое-кологічних досліджень в контексті лока-льних та глобальних наслідків ведення воєнних дій” (вересень, 18–20, 2024) Дніпро, Україна; науково-практичній конференції, що присвячена 35-річчю природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» (вересень, 15–16, 2025) Дніпро, Україна; VII Міжнародна науко-во-практична конференція, м. Київ, 30-31 жовтня 2025 р. Основні матеріали дисертаційної роботи опубліковані в 12 наукових працях, із них 2 – у виданнях, які включені до міжнаро-дних наукометричних баз Web of Science або Scopus з яких 2 – що входять до пе-реліку «А» фахових, 8 – матеріали нау-кових конференцій. Дисертаційна робота викладена на 158 сторінках комп’ютерного тексту й скла-дається зі вступу, 5 розділів, висновків, списку використаних джерел і 2 додатків. Вона містить 12 таблиць і 37 рисунків. Список літературних посилань містить 115 джерел, 105 з яких – англійською мовою.

2. This dissertation is devoted to assessing the trophic status of water bodies in the Dnipro-Orilsky Nature Reserve using the phytindication method. A relationship was established between the distribution of macrophyte communities in the reserve’s floodplain ecosystems and environmental conditions. The research was conducted in 2022–2025 within the framework of a scientific program in accordance with the research topic of the Department of Botany, Ecology, and Landscape Architecture at Bohdan Khmelnytskyi National Pedagogical University as part of the research project: “Biological diversity as a factor in the sustainability of ecosystems in the Azov region under conditions of global climate change and anthropogenic impact.” Objective of the study: to determine the level of eutrophication in the water bodies of the Dnipro-Orilsky Nature Reserve based on phytindication of ecosystems. To achieve this objective, the following tasks were carried out: – the species composition of macrophytes in the water bodies was analyzed; – indicator species for different trophic levels were identified; – the spatial component of variation in macrophytic communities was isolated; – the degree of eutrophication of the water bodies was assessed; – spatial differences and patterns in vegetation distribution were established. The object of this study is the specific distribution of higher aquatic plant communities in the water bodies of the Dnipro-Orilsky Nature Reserve. The subject of this study is the dependence of eutrophication processes on the ecological properties of

the phytocenosis. The scientific novelty lies in establishing the characteristics of the ecological regimes of floodplain ecosystems based on phytoindication and the characterization of macrophyte communities. Indicator-based approaches for assessing the trophic status of water bodies have been developed. Data on species and taxonomic diversity have been refined, and the ecomorphic characteristics of species have been clarified. L.O. Belgard's concept of the ecomorphic organization of ecosystems has been further developed. The results obtained can be used to develop effective biodiversity conservation measures within the reserve. Knowledge of the relationship between the aquatic environment and plant communities can be applied to monitor the functioning of the floodplain ecosystem. The results of this work can be used to develop measures for in-depth, long-term biodiversity monitoring. The main theoretical provisions and materials of the dissertation are applied in teaching the following courses: "Ecological Bioindication," "Environmental Monitoring," "Nature Reserve Management," and "Assessment of the State of Ecosystems and Their Components." The materials obtained from the dissertation were used in compiling the Natural History of the Dnipro-Orilsky Nature Reserve. The author of the dissertation personally planned the research, conducted an analysis of the current scientific literature, participated in the collection and processing of field experimental data, drew up diagrams, analyzed and processed the obtained scientific results, and participated in the validation of the results and the preparation of materials for publication in scientific journals. The conceptual solutions and justification for the new research direction, which are reflected in the conclusions, scientific novelty, and practical recommendations, constitute the scientific achievement of the dissertation author. The main provisions of the dissertation and the research results were presented and discussed at meetings of the Department of Landscape Architecture; scientific and practical conferences of the Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University (Zaporizhzhia, 2022–2026); at the 12th International Scientific Conference dedicated to the 105th anniversary of Dnipro National University, Dnipro, November 18–19, 2023; and at the Congress of the Hydroecological Society of Ukraine. "Prospects for Hydroecological Research in the Context of Local and Global Consequences of Military Operations" (September 18–20, 2024) Dnipro, Ukraine; scientific and practical conference dedicated to the 35th anniversary of the "Dnipro-Orilsky" Nature Reserve (September 15–16, 2025) Dnipro, Ukraine; VII International Scientific and Practical Conference, Kyiv, October 30–31, 2025. The main findings of the dissertation have been published in 12 scientific papers, 2 of which appear in journals indexed in the international scientometric databases Web of Science or Scopus, 2 of which are included in the "A" list of specialized journals, and 8 of which are conference proceedings. The dissertation consists of 158 pages of computer-typed text and comprises an introduction, 5 chapters, conclusions, a list of references, and 2 appendices. It contains 12 tables and 37 figures. The list of references contains 115 sources, 105 of which are in English.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Zhukov O, Kunakh O, Bondarev D, Chubchenko Y (2022) Extraction of macrophyte community spatialvariation allows to adapt the macrophyte biological index for rivers to the conditions of the middle Dnipro river. Limnologica 97:126036. https://doi.org/10.1016/j.limno.2022.12603675 (Scopus – 2-й квартиль) (особистий внесок: аналітичний огляд, підбір та опрацювання літератури, частковий збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків).
- Fedonenko, E. V., Kunakh, O. M., Chubchenko, Y. A., & Zhukov, O. V. (2022). Application of remote sensing data for monitoring eutrophication of floodplain water bodies. Biosystems Diversity, 30(2), 179–190. https://doi.org/10.15421/012219 (Web of Science, Scopus – 3-й квартиль) (особистий внесок: аналітичний

огляд, підбір та опрацювання літератури, частковий збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків).

- Chubchenko, Y. A. (2025) Diversity of species of higher aquatic plants of Lake Somivka (Dniprovsko-Orilskyi Nature Reserve). Ecology and Noospherology, 36(1), 64–69 https://doi:10.15421/032508
- Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. (2025) Фітопланктон як показник рівня евтрофікації річки промислових регіонів степової зони України. Ecology and Noospherology, 36 (2), 129 – 137 https://doi.org/10.15421/032516
- Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. (2024). Накопичення радіонуклідів природного та штучного походження вищими водними рослинами на прикладі роду Ceratophyllum demersum. Збірник матеріалів IX з'їзду Гідроекологічного товариства України. "Перспективи гідроекологічних досліджень в контексті локальних та глобальних наслідків ведення воєнних дій" (вересень, 18-20, 2024) Дніпро, Україна. 2024. 285 с. (особистий внесок: аналітичний огляд, підбір та опрацювання літератури, частковий збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків).
- Губанова Н.Л., Чубченко Є.А. Функціональне значення вищих водних рослин заповідних територій степового Придніпров'я. Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах: Матеріали XII Міжнародної наукової конференції присвяченої 105-річчю Дніпровського Національного Університету імені Олеся Гончара. – Дніпро: Середняк Т. К., 2023. – с. 74-75 (особистий внесок: аналітичний огляд, підбір та опрацювання літератури, частковий збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків).
- Сидоренко К.Є., Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. Якість води як основний фактор в аквакультурі. Актуальні проблеми підвищення якості та безпека виробництва й переробки продукції тваринництва: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 20 жовтня 2022 р.): Дніпровський ДАЕУ. – Дніпро, 2022. – 185 с. (особистий внесок: аналітичний огляд, підбір та опрацювання літератури, частковий збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків).
- Чубченко Є.А., Якимчук О.В., Губанова Н.Л. (2023). Видове різноманіття макрофітів окремих ділянок водойм Дніпровсько-Орільського заповідника Регіональні аспекти флористичних і фауністичних досліджень Чернівці, (12–13 жовтня 2023 р.) (особистий внесок: аналітичний огляд, підбір та опрацювання літератури, частковий збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків).
- Чубченко Є.А., Губанова Н.Л. (2025) Екологічні чинники, що визначають поширення Salvinia natans у водоймах природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів: VII Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 30-31 жовтня 2025 р.: Збірник матеріалів. Київ: Проформат, 2025. С. 153-156 (особистий внесок: аналітичний огляд, підбір та опрацювання літератури, збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків)
- Чубченко Є.А. Водяний мох (Fontinalis antipyrectica Hewd.) як індикатор якості природних водойм заповідника Дніпровсько-Орільський. Науково-практична конференція присвячена 35-річчю природного заповідника «Дніпровсько-Орільський»: Збірник наукових праць, м. Дніпро, 15-16 вересня 2025р. Дніпро: Журфонд С. 171 – 173 (особистий внесок: аналітичний огляд, підбір та опрацювання літератури, збір та обробка експериментальних даних, формулювання висновків)
- Чубченко Є.А. Біолого-екологічна характеристика елодеї канадської (Elodea canadensis Michx) в водоймах заповідника Дніпровсько-Орільський. Біотехнологія, екологія, тваринництво та природокористування: сучасні виклики та забезпечення сталого розвитку [Електронний ресурс]: матеріали Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, 11 листопада 2025 р. / Держ. біотехнол. ун-т. – Х., 2025, С. 132-133 – Електронні текстові дані. – Режим доступу: http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/
- Чубченко Є.А., Пашко Я. В. Видове різноманіття гідробіонтів як індикатор евтрофікації заплавних водойм Дніпровсько-Орільського природного заповідника. Міжнародна науково-практична конференція

«Innovation and modern technologies for the development of science», 12-14 січня 2026 р., Прага, Чехія, 2026, С. 29-30 https://eu-conf.com/events/innovation-and-modern-technologies-for-the-development-of-science

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жуков Олександр Вікторович

2. Oleksandr V. Zhukov

Кваліфікація: д.б.н., проф., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3661-3012

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дідур Олег Олексійович

2. Oleh O. Didur

Кваліфікація: к. б. н., н.с, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7425-9013

Додаткова інформація: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56993679300 https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=8bTUGAEAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грицан Юрій Іванович

2. Yurii I. Hrytsan

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7443-0930

Додаткова інформація: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57200411797; https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=ru&hl=ru&user=x0y6L48AAAAJ&sortby=pubdate

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070737

Місцезнаходження: вул. Дніпробудівська, Кам'янське, 51918, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Подорожний Сергій Миколайович

2. Serhii M. Podorozhnyi

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7702-7602

Додаткова інформація: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218879843; https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=voWWsj8AAAAJ; https://www.webofscience.com/wos/author/record/D-5412-2018

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солоненко Анатолій Миколайович

2. Anatolii M. Solonenko

Кваліфікація: к. б. н., професор, 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Зимароєва Анастасія Анатоліївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Зимароєва Анастасія Анатоліївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Григор'єва Яна Вікторівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

